

*Vid tentamen måste varje student legitimera sig (fotolegitimation).
Om så inte sker kommer skrivningen inte att rättas.*

MED FACIT

Syftet med facit är inte att ge fullständiga svar utan att ge ledtrådar och hänvisningar till kurslitteraturen. Vid tentamen gäller det att kunna motivera alla svar och visa alla beräkningar.

Alla sidhänvisningar gäller till kursboken Fregert, Klas & Jonung, Lars, [2014], *Makroekonomi, Teori, politik och institutioner*, fjärde upplagan, Studentlitteratur. Hänvisningar till Föreläsningar etc gäller de föreläsningsanteckningar, som lades ut på Studentportalen under kursens gång höstterminen 2016.

TENTAMEN A/INTERNATIONELL MAKROEKONOMI, 7,5 POÄNG, 14 JANUARI 2017

Skrivtid: 3 timmar

Hjälpmedel: Miniräknare. Programmerbar miniräknare ska vara tömd.

ANVISNINGAR

Sätt ut skrivningsnummer, ej namn eller födelsenummer, på samtliga inlämnade ark.

Skrivningen innehåller 5 frågor. Kontrollera att samtliga frågor finns med.

Frågorna besvaras i anslutning till respektive fråga. Om utrymmet ej räcker till används baksidan av samma ark. Ytterligare extra ark finns i slutet av skrivningen. Om frågorna besvaras på dessa ark, kom ihåg att göra hänvisning till detta under respektive fråga. Kontrollera att alla inlämnade ark är hophäftade.

Observera att svar ska motiveras och att grafiska framställningar alltid ska åtföljas av förklarande text.

Endast direkt läsliga svar beaktas.

Skrivningen ger maximalt 36 poäng. För betyget Godkänd på skrivningen krävs minst 18 poäng. För betyget Väl godkänd på skrivningen krävs minst 27 poäng.

Misstänker du fel i någon tentamensfråga, v.v. kontakta skrivningsvakterna för vidare kontakt med ansvarig lärare, "från skrivstart och 60 minuter framåt".

LYCKA TILL!

Fråga 1

I landet Erebor bestäms BNP på kort sikt helt av jämvikten i det keynesianska 45-gradersdiagrammet (d.v.s. ”det keynesianska korset”). I Erebor är den autonoma konsumtionen (C_0) 20, inkomstberoende transfereringarna (Tr) 10, investeringarna 100, offentliga konsumtionen 130, exporten 120 och den autonoma importen 40. Allmänheten konsumerar 80 procent av sin disponibla inkomst. Staten infordrar 15 procent av alla inkomster i skatt. Den marginella importbenägenheten är 0,08. Samtliga frågor avser vad som händer på kort sikt.

- a. (3 p) Vad är jämvikts-BNP i Erebor? Börja med att ställa upp jämviktsvillkoret i modellen och visa sedan alla beräkningar.
- b. (3 p) Regeringen i Erebor önskar bedriva expansiv finanspolitik och överväger två alternativ. Det första alternativet är att öka den offentliga konsumtionen med 30. Det andra alternativet är att höja de inkomstberoende transfereringar (Tr) med 30. Finns det någon skillnad i hur BNP förändras av dessa två alternativ? Ge en intuitiv förklaring till varför/varför inte. Räkna även fram hur BNP förändras i vart och ett av de två alternativen. Visa alla beräkningar.
- c. (3 p) Antag att den marginella konsumtionsbenägenheten i Erebor märkbart ökar. Illustrera grafiskt i 45-gradersdiagrammet hur detta påverkar BNP i Erebor samt förklara med ord vad som händer och varför. OBS! Du ska inte göra några beräkningar i denna deluppgift.

Facit

1.a Jämvikt $Y=C+I+G+X-IM$ (Alt. $Y=C+I+G+NX$). I jämvikt: $Y=845$

$$\mathbf{1.b} \Delta Y = \frac{1}{1-g} \cdot \Delta AD_{aut} .$$

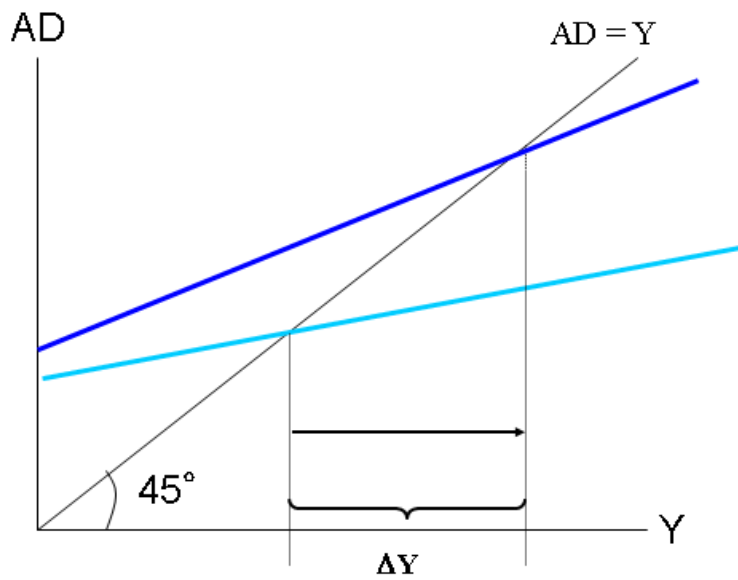
$$\text{Vid ökning av G: } \Delta Y = \frac{1}{1-0.6} \cdot 30 = 75$$

$$\text{Vid ökning av Tr (MPC=0,8): } \Delta Y = \frac{1}{1-0.6} \cdot 0,8 \cdot 30 = 60$$

Ökning i G ger upphov till större ökning i BNP/Y, då hushållen inte använder hela ökningen i Tr till konsumtion utan sparar en del. Se F&J s. 278–285.

1.c. Se FL kap 15 och 16.

**Högre MPC: Högre intercept (då $T_r > 0$) och
brantare lutning. Större andel av T_r och
inkomst efter skatt $[(1-t)Y]$ används till
konsumtion.**

Fråga 2

Sverige är en liten öppen ekonomi med fri kapitalrörlighet och rörlig växelkurs. Antag att jämvikten i den svenska ekonomin på kort sikt helt kan beskrivas av IS-LM-FE modellen. Detta innebär bland annat att öppen internationell ränteparitet antas gälla. Antag också att samtliga räntor i modellen alltid är positiva (det finns således inga nollräntor eller negativa räntor).

- a. (3p) Visa och förklara hur kontraktiv penningpolitik påverkar svensk BNP på kort sikt. Ditt svar ska innehålla illustrationer i IS-LM-FE diagrammet och tydliga förklaringar av vad som händer och varför på samtliga relevanta marknader.
- b. (3p) En av Sveriges absolut viktigaste exportmarknader är Norge. Visa och förklara hur en kraftig högkonjunktur i Norge påverkar svensk BNP på kort sikt. Ditt svar ska innehålla illustrationer i IS-LM-FE diagrammet och tydliga förklaringar av vad som händer och varför på samtliga relevanta marknader.
- c. (3p) Före den 19 november 1992 hade Sverige fast växelkurs. Hur påverkade en kraftig högkonjunktur i Norge svensk BNP på kort sikt under denna period? Det vill säga, hur förändras ditt svar i b-uppgiften givet att Sverige istället hade haft fast växelkurs? Ditt svar ska innehålla illustrationer i IS-LM-FE diagrammet och tydliga förklaringar av vad som händer och varför på samtliga relevanta marknader.

Facit

2.a Kontraktiv penningpolitik innebär en minskning av penningmängden. LM-kurvan skiftar därmed uppåt. BNP minskar och räntan ökar. En högre ränta än världsmarknadsräntan ökar efterfrågan på Sveriges värdepapper, vilket i sin tur ökar efterfrågan på kronor på valutamarknaden samt minskar utbudet av kronor på valutamarknaden. Detta leder till att Svedalas växelkurs apprecieras. Detta minskar i sin tur nettoexperten, varvid IS-kurvan skiftar åt vänster tills den skär den nya LM-kurvan och FE-kurvan. BNP minskar därmed ytterligare och räntan är åter lika med världsmarknadsräntan. Se vidare föreläsningssanteckningarna som hör till kapitel 16 samt F&J Figur 16.18 & s. 313-314. För full poäng ska alla figurer, kurvor och steg vara tydligt och korrekt förklarade.

2.b Högkonjunktur i Norge innebär ökad efterfrågan på svenska exportvaror. Detta innebär att IS skiftar till höger. BNP ökar och räntan ökar. En högre ränta än världsmarknadsräntan ökar efterfrågan på Sveriges värdepapper, vilket i sin tur ökar efterfrågan på kronor på valutamarknaden samt minskar utbudet av kronor på valutamarknaden. Detta leder till att Svedalas växelkurs apprecieras. Detta minskar i sin tur nettoexperten, varvid IS-kurvan skiftar

till vänster. Skiftet i IS pågår till inhemsk ränta åter är lika med världsmarknadsräntan. IS når således sin ursprungliga position. Sveriges BNP påverkas således inte av Norges högkonjunktur och räntan är åter lika med världsmarknadsräntan.

2.c Högkonjunktur i Norge innebär ökad efterfrågan på svenska exportvaror. Detta innebär att IS skiftar till höger. BNP ökar och räntan ökar. En högre ränta än världsmarknadsräntan ökar efterfrågan på Sveriges värdepapper, vilket i sin tur ökar efterfrågan på kronor på valutamarknaden samt minskar utbudet av kronor på valutamarknaden. Det blir apprecieringstryck mot kronan. Hos riksbanken är dock fortfarande kronan ”billig”, i enlighet med den fasta växelkursen. Allmänheten vänder sig därför till riksbanken och växlar in utländsk valuta mot kronor. Detta ökar penningmängden (Money supply) i ekonomin, varvid LM skiftar nedåt. Skiftet i LM pågår till inhemsk ränta åter är lika med världsmarknadsräntan. I slutlig jämvikt har Sveriges BNP ökat och räntan är åter lika med världsmarknadsräntan.

Fråga 3

Vi har under kursens gång diskuterat skillnader mellan efterfrågestörningar och utbudsstörningar.

- a. (1 p) Ge ett exempel på en efterfrågestörning och en utbudsstörning. Du kan utgå från att ekonomin har fast växelkurs.
- b. (5 p) Förklara med hjälp av ord och lämplig modell stabiliseringspolitikens möjligheter att stabilisera både BNP och prisnivå vid efterfråge- respektive utbudsstörningar. Utgå i ditt svar från att ekonomin har fast växelkurs och befinner sig i en fullständig jämvikt innan störningen inträffar. Ditt svar ska innehålla illustrationer i lämpliga diagram och tydliga förklaringar av vad som händer och varför.

Facit

3.a Utbudsstörning: förändrade priser på insatsvaror eller förändrade nominella löner.
Efterfrågestörning: Lägre nettoexport, investeringar eller privat konsumtion.

3.b Lämplig modell är MAS-SAS-AD(P). Det råder en motsättning mellan BNP- och prisstabilisering vid utbudsstörningar, dock inte vid efterfrågestörningar. Se F&J s 333–336 samt FL kap. 17.

Fråga 4

(6 p)

En lärdom från de svenska devalveringarna på 1970- och 1980-talen är att de gav önskad effekt på kort sikt, men inte fungerade på längre sikt. På längre sikt gav de istället upphov till krav på ytterligare devalveringar.

- i) Utifrån vad vi har gått igenom under kursen, visa och förklara det typiska händelseförloppet som gjorde att de svenska devalveringarna inte fungerade på längre sikt. Var noga med att förklara de ekonomiska mekanismerna bakom de olika stegen i händelseförloppet.
- ii) Diskutera kortfattat vilka åtgärder man kan vidta för att en devalvering ska fungera även på längre sikt.

Facit

i) Det typiska händelseförloppet fångas av ”devalveringscykeln”. Se F&J sid 442-443 samt FL ”Ekonomiska kriser och stabiliseringspolitik”.

ii) Efter devalveringen behöver löftet om att inte devalvera igen göras tidskonsistent, d.v.s. trovärdigt. Detta kräver att lagar eller institutioner ändras så att det blir betydligt svårare/kostsammare för politikerna att devalvera i framtiden. T.ex. kan eventuellt en fristående centralbank ha som enda mål att hålla den fasta växelkursen och/eller att förändringar av växelkursen kräver att riksdagen beslutar om förändrade lagar, etc.

Fråga 5

Baserat på innehållet i kursen, redogör kortfattat, men ändå klart och koncist, för vad som menas med:

- a. (1 p) Asymmetrisk störning
- b. (1 p) Guldmyntfot
- c. (2 p) Adaptiva respektive rationella förväntningar
- d. (2 p) Automatiska stabilisatorer. Ge även ett exempel på en automatisk stabilisator.

Facit

a Makroekonomisk störning som endast drabbar ett eller ett fåtal länder (som endast drabbar en del av en valutaunion).

b. Fast växelkurs mellan ett lands valuta och guld. Ett lands valuta kan alltid lösas in mot guld hos landets centralbank till en fast kurs..

c. Adaptiva förväntningar: Tillbakablickande förväntningar som endast grundar sig på den tidigare utvecklingen av variabeln ifråga. Rationella förväntningar: Framåtblickande förväntningar som grundas på all tillgänglig och relevant information.

d. Inneboende egenskaper i ekonomin som dämpar effekterna på BNP av förändringar i autonom efterfrågan. D.v.s. mekanismer som minskar konjunktursvågningarna – stabiliserar BNP – utan att de kräver några nya politiska beslut. Exempel utgörs av inkomstberoende bidrag och transfereringar, t.ex. arbetslöshetsförsäkringar (a-kassa) och bostadsbidrag, samt inkomstskatter.